

*Циндра Р. А.,**аспірант кафедри публічного та приватного права
Університету митної справи та фінансів, адвокат*

ДО ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВА НА НАЛЕЖНЕ ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОЛИШНІХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Анотація. У статті досліджується питання найбільш доцільного способу внесення до Кодексу адміністративного судочинства України змін, пов'язаних із відображенням найбільш суттєвих особливостей розгляду адміністративних справ щодо пенсійного забезпечення колишніх військовослужбовців. Автором виокремлюється низка ознак, яка характеризує відповідну категорію адміністративних справ. Наголошується на тому, що адміністративним справам за позовами про захист пенсійних прав осіб, звільнених з військової служби, притаманна типовість, надмірна тривалість провадження та ускладненість належного виконання судового рішення. Автор доходить висновку, що жодна із зазначених характеристик не одержала належного відображення у нормативному матеріалі, що зменшує ефективність відповідного адміністративно-правового механізму. Звернено увагу на те, що не усі поширені категорії адміністративних справ щодо пенсійних спорів колишніх військовослужбовців було формалізовано як типові у розумінні Кодексу адміністративного судочинства України. Автором підкреслено, що на даний час відсутній ефективний механізм запобігання зловживанням суб'єктів владних повноважень, пов'язаних із штучною затримкою набрання законної сили судовими рішеннями щодо поновлення пенсійних прав осіб, звільнених з військової служби. Наголошено на фактичній відсутності ефективного механізму запобігання порушенням щодо військових пенсіонерів параграфу 1 статті 1 Протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, пов'язаним із тривалою невиплатою пенсії за судовими рішеннями. Підкреслено комплексний характер зазначеної проблеми, який унеможливує її вирішення виключно у спосіб удосконалення нормативно-правового регулювання. За результатами дослідження автором сформульовано пропозиції щодо доповнення Кодексу адміністративного судочинства статтею, спрямованою на підвищення практичної ефективності встановленого нормативно-правовим актом механізму захисту пенсійних прав колишніх військовослужбовців. Обґрунтовано доцільність включення відповідної статті до параграфу 2 глави 11 Кодексу адміністративного судочинства України, присвяченого особливостям розгляду окремих категорій термінових адміністративних справ. Розглянуто можливість спрощення окремих аспектів розгляду адміністративних справ щодо захисту пенсійних прав колишніх військовослужбовців. Автором пропонується нормативно зменшити строк розгляду даної категорії адміністративних справ порівняно із загальним порядком спрощеного позовного провадження, обмежити можливість подання заяв по суті справи позовною заявою та відзивом на неї, впровадити додаткові заходи із забезпечення негайного

виконання судового рішення та запобігання поглибленню допущених порушень діями відповідачів.

Ключові слова: адміністративно-правовий механізм, адміністративне судочинство, звільнені з військової служби особи, Кодекс адміністративного судочинства України, пенсійне забезпечення.

Постановка проблеми. Захист права на належне пенсійне забезпечення колишніх військовослужбовців є одним із наймасовіших предметів розгляду вітчизняними судами адміністративної юрисдикції. Незважаючи на це, Кодексом адміністративного судочинства України (надалі за текстом – КАС України) не виокремлено жодних особливостей розгляду відповідної категорії адміністративних справ. На даний час захист прав військових пенсіонерів здійснюється у загальному порядку, що вбачається невідповідним з точки зору як процесуальної економії, так і принципу верховенства права. Неефективність існуючого механізму фактичного відновлення права на належне пенсійне забезпечення колишніх військовослужбовців суперечить міжнародним зобов'язанням, узятим на себе Україною, та істотно шкодить престижу держави серед колишніх і теперішніх військовослужбовців. Зважаючи на викладене, постає нагальним питання вдосконалення існуючого механізму судового розгляду позовів осіб, звільнених з військової служби, щодо їхнього пенсійного забезпечення, а також забезпечення виконання відповідних судових рішень у повному обсязі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх років різні аспекти судового захисту прав і законних інтересів осіб в порядку адміністративного судочинства неодноразово привертати увагу дослідників. Даній тематиці присвячені наукові дисертації О. В. Ул'яновської (2019 р.), Н. В. Сорочко (2021 р.), Ю. В. Осіпова (2023 р.), О. О. Осіпової (2023 р.), В. В. Горбалінського (2024 р.), Л. В. Ківало (2024 р.) та ін. Аналізу адміністративно-правового механізму призначення та перерахунку пенсій колишнім військовослужбовцям присвячена значна частина дисертаційного дослідження І. С. Бабича (2023 р.). Окремі аспекти перерахунку пенсій особам, звільненим з військової служби, дослідив Я. М. Радченко (2021 р.). Одночасно із цим слід зазначити, що наукові пошуки усіх перелічених дослідників стосувалися або процесуальних аспектів судового захисту прав, не пов'язаних із пенсійним забезпеченням колишніх військовослужбовців, або ж переважно матеріально-правової складової відповідних прав осіб, звільнених з військової служби. Комплексні пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання процедури судового захисту права на належне пенсійне забезпечення колишніх військовослужбовців за результатами зазначених досліджень сформульовано не було.

Метою статті є формулювання пропозицій щодо внесення доповнень до розділу II «Позовне провадження» Кодексу адміністративного судочинства України, спрямованих на вдосконалення механізму судового захисту права на належне пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби.

Виклад основного матеріалу. Структурою чинної редакції КАС України передбачено можливість законодавчого визначення особливостей розгляду адміністративних справ, виокремлених за певним критерієм. Такі адміністративні справи згруповано законодавцем у наступні блоки: окремі категорії складних справ (параграф 1 глави 11 КАС України), окремі категорії термінових справ (параграф 2 указаної глави), типові та зразкові справи (параграф 3 зазначеної глави) [1]. До окремих категорій складних справ віднесено, зокрема, адміністративні справи щодо законності (крім конституційності) нормативно-правових актів низки суб'єктів владних повноважень, законності рішень, дій або бездіяльності вищих органів державної влади. Під окремою категорією термінових справ законодавцем розуміються адміністративні справи, пов'язані із виборчим процесом (включення до списку виборців, оскарження бездіяльності виборчої комісії, тощо), реалізацією права на свободу мирних зібрань (наприклад, заборона мітингів або ж, навпаки, усунення перешкод у їхньому проведенні), забезпеченням обороноздатності держави (гарантоване забезпечення потреб оборони, застосування санкцій, тощо). Типовими адміністративними справами є адміністративні справи, відповідачем у яких є один і той самий суб'єкт владних повноважень (його відокремлені структурні підрозділи), спір у яких виник з аналогічних підстав, у відносинах, що регулюються одними нормами права, та у яких позивачами заявлено аналогічні вимоги, а зразковими адміністративними справами – ті типові адміністративні справи, що прийняті до провадження Верховним Судом як судом першої інстанції для постановлення зразкового рішення (пункти 21, 22 частини першої статті 4 КАС України).

Адміністративним справам щодо захисту права на належне пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, на нашу думку, притаманні наступні ознаки, які на даний час не набули необхідного відображення у нормативно-правовому матеріалі:

1). Типовість. Технічні можливості публічної частини Єдиного державного реєстру судових рішень не надають можливості встановити точну кількість справ, у яких було розглянуто те чи інше поширене питання захисту пенсійних прав колишніх військовослужбовців. Одночасно із цим, опосередковані методи дають підстави оцінювати загальну кількість адміністративних справ щодо захисту права на належне пенсійне забезпечення визначеної категорії осіб сотнями тисяч. У одному із попередніх досліджень нами було обґрунтовано, що лише за однією із категорій пенсійних спорів за участі осіб, пенсію яким було призначено на підставі Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», із листопада 2022 року по серпень 2024 року могло бути ухвалено орієнтовно 143 тисячі рішень окружних адміністративних судів [2, с. 52]. Деякі категорії адміністративних справ із розгляду спорів щодо перерахунку пенсії за вислугу років колишніх військовослужбовців уже набули формалізованого статусу типових в розумінні статті 4 КАС України (внаслідок ухвалення Верховним Судом відповідних зразкових

рішень). Одночасно із цим, досі відсутні зразкові рішення за деякими поширеними категоріями публічних спорів, наприклад, щодо перерахунку з 01 серпня 2021 року розміру пенсії за вислугу років колишнім військовослужбовцям розвідувальних підрозділів на підставі довідок Служби зовнішньої розвідки України про оновлений відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. № 729 розмір грошового забезпечення за відповідними (прирівняними) посадами.

2) Надмірна тривалість судових проваджень. Незважаючи на існування низки зразкових рішень, а також загалом типового характеру більшості адміністративних спорів щодо перерахунку пенсійного забезпечення колишніх військовослужбовців, за відомостями Єдиного державного реєстру судових рішень переважна більшість справ розглядається судами першої інстанції в строки, наближені до максимальних визначених КАС України [3]. Цілком зрозуміло, що розгляд кожної справи вимагає від суду ухвалення вмотивованого та індивідуалізованого рішення, однак у контексті типовості пенсійних справ відповідної категорії громадян, у даній ситуації вбачається системне порушення розумності строків розгляду. Крім того, значною практичною проблемою є подання органами Пенсійного фонду України формальних апеляційних скарг, що не відповідають вимогам КАС України, однак самим фактом свого подання можуть відкласти набрання законної сили рішенням суду першої інстанції (відповідно, і перерахунок пенсії) на достатньо тривалий час. Як приклад можна навести адміністративну справу № 280/2107/22, у якій завідомо дефектне звернення відповідача із апеляційною скаргою (без сплати судового збору, направлення копій матеріалів позивачеві та підтвердження повноважень представника) призвело до затримки у набранні законної сили рішенням на користь позивача (особи, що одержувала пенсію за вислугу років на підставі Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб») більш як на два місяці [4].

3) Ускладненість належного виконання судового рішення. Виконання будь-якого судового рішення з нарахування та виплати заборгованості щодо пенсії за вислугу років фактично складається із двох складових: нарахування і виплати перерахованої пенсії з поточної дати фактичного здійснення перерахунку і нарахування та виплати заборгованості, що утворилася за період із встановленої судом дати початку порушення пенсійних прав особи до дати фактичного здійснення перерахунку. Із власної адвокатської практики автору відомо, що на стадії виконання судового рішення, як правило, не виникає проблем із здійсненням перерахунку та виплати в оновленому розмірі поточної пенсії. Одночасно із цим, хронічний дефіцит видатків Державного бюджету України призвів до того, що у 2024 календарному році органами Пенсійного фонду України було в порядку черговості погашено заборгованість з пенсійних виплат лише за тими судовими рішеннями, що набрали законної сили не пізніше 19 листопада 2020 року [5]. Звичайно, що дана ситуація частково обумовлена об'єктивною пріоритетністю розподілу бюджетних видатків в умовах воєнного стану (хоча, відповідна проблема виникла задовго до його введення). Поміж тим, зберігається стан системного порушення державою своїх міжнародно-правових зобов'язань, оскільки встановлена остаточним і обов'язковим судовим рішенням заборгованість є володінням особи, захищеним статтею 1 Протоколу 1 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод

[6, § 45], а тривале невиконання судового рішення про стягнення грошових коштів з державного органу становить собою порушення параграфу 1 статті 6 [7] і статті 13 [6, § 100] Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Указані обставини свідчать про доцільність впровадження додаткового нормативно-правового регулювання розгляду адміністративних справ, пов'язаних із захистом пенсійних прав колишніх військовослужбовців, шляхом внесення відповідних доповнень до глави 11 КАС України. Очевидно, що дана категорія справ не належить до категорії складних у розумінні параграфу 1 цієї глави. Незважаючи на формальну належність більшості адміністративних справ щодо захисту пенсійних прав колишніх військовослужбовців до типових, їхня специфіка зумовлює недоцільність включення особливостей розгляду саме цієї категорії справ і до параграфу, присвяченому розгляду типових і зразкових справ. Одночасно із цим, необхідно зважати на те, що порушення пенсійних прав колишніх військовослужбовців є тривалим, продовжується протягом усього часу судового розгляду відповідного адміністративного позову та пов'язане із значною проблемністю стягнення заборгованості за попередні періоди. Сукупність даних обставин наділяє дану категорію справ ознакою певної терміновості. Таким чином, найбільш доцільним вбачається внесення додаткових норм до параграфу 2 глави 11 КАС України, який регламентує особливості розгляду окремих категорій термінових справ. З урахуванням офіційних методичних рекомендацій з оформлення проєктів законів та основних вимог законодавчої техніки, опублікованих Апаратом Верховної Ради України [8, с. 27–28], відповідну статтю необхідно внести до структури КАС України під номером 289-6.

Надалі пропонуємо детально розглянути питання того, які саме особливості розгляду відповідної категорії справ необхідно зафіксувати у нормативному матеріалі.

На нашу думку, перший напрямок законодавчих змін повинен стосуватися в цілому скорочення строків та спрощення процедури розгляду адміністративної справи в суді першої інстанції. З огляду на типовість (точніше сказати, шаблонність) значної частини справ щодо пенсійного забезпечення колишніх військовослужбовців, визначений статтею 258 КАС України строк розгляду справи в порядку спрощеного позовного провадження у 60 днів із дати відкриття провадження у справі виглядає надмірним. Одночасно із цим, встановлення надто жорстких часових лімітів розгляду справи може призвести до більшого зниження якості судового рішення і перевантаження судів, у зв'язку із чим слід зважати на необхідність додержання розумного балансу в нормативному визначенні відповідних процесуальних строків. Ми вважаємо, що зменшення тривалості розгляду справи до 45 днів із дати відкриття провадження відповідатиме критеріям такого балансу, оскільки, з однієї сторони, дозволить суду у достатній мірі дослідити матеріали справи, з іншої – у багатьох випадках пришвидшить на один календарний місяць здійснення поточного перерахунку пенсії колишнього військовослужбовця. Крім того, з огляду на досить обмежений предмет доказування у даній категорії справ (як правило, предметом суперечки процесуальних опонентів є не фактичні обставини справи, а їхня правова оцінка), цілком прийнятним виглядає обмеження права сторін на подання заяв по суті справи одним «раундом», тобто лише позовною заявою та відзивом на неї. Таке обмеження уже передбачене

статтею 269 КАС України для низки інших термінових справ, однак дана стаття містить дві взаємопов'язані норми, друга з яких малоприматна до застосування у досліджуваній категорії справ з огляду на особливості суб'єктного складу позивачів. У зв'язку із цим відповідну норму доцільніше передбачити у тексті пропонованої нової статті замість внесення змін до вже існуючої статті 269 КАС України. Одночасно із цим, слід запобігти поверхневості розгляду тих пенсійних справ, які не мають ознак типових. У зв'язку із цим, на нашу думку, доцільно залишити позивачеві можливість заявляти клопотання про проведення «повного» розгляду справи, якщо, з його точки зору, цього вимагають обставини справи, а дещо більша оперативність розгляду не є критичною.

Наступним напрямом, який потребує уваги, є запобігання відкладенню набрання законної сили рішенням на користь позивача. Як вже зазначалося, за поточних умов кожен місяць затримки у набутті судовим рішенням статусу остаточного і обов'язкового поглиблює ступінь порушення щодо конкретної особи гарантій мирного володіння майном відповідно до параграфу 1 статті 1 Протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. У сукупності із іншими факторами (мінімальний відсоток задоволених по суті апеляційних скарг суб'єкта владних повноважень у пенсійних справах, непоодинокі випадки зловживання правом на подання апеляційної скарги) це свідчить про доцільність запровадження негайного виконання судових рішень у відповідній категорії справ. Існуюча на даний час можливість звернення рішенням суду у пенсійній справі до негайного виконання (пункт 1 частини першої та пункт 1 частини другої статті 371 КАС України) не у повній мірі забезпечує захист майнових прав позивача, оскільки її практичне застосування передбачає наявність точних розрахунків сум недонарахованих пенсійних виплат станом на час ухвалення рішенням суду. Позивач не завжди у змозі розрахувати відповідні суми, а відповідач із зрозумілих причин не вбачає за необхідне подавати до суду такі розрахунки з власної ініціативи. Усунути дану прогалину, на нашу думку, можливо введенням в дію комплексом норм, що передбачатимуть: зобов'язання суб'єкта владних повноважень – відповідача надавати до суду розрахунок спірного розміру пенсії та відповідної заборгованості ще на стадії судового розгляду, встановлення обов'язку суб'єкта владних повноважень – відповідача розпочати негайне безумовне виконання ухваленого проти нього рішення, закріплення безперервності виконання судового рішення незалежно від його оскарження суб'єктом владних повноважень.

Третій проблемний аспект (фактичну неможливість стягнення заборгованості з донарахованих на виконання рішенням суду пенсійних виплат за попередні періоди) на даний час неможливо вирішити шляхом удосконалення змісту глави 11 КАС України, оскільки він має більш комплексний (економічний, політичний, міжнародно-правовий) характер. Слід певною мірою погодитися з І. С. Бабичем, який пов'язує системність порушення пенсійних прав колишніх військовослужбовців і поліцейських, у тому числі, із дефіцитом бюджетних коштів і міжнародним кредитним навантаженням України [9, с. 133–134]. Фінансово-економічні причини проблемності призначення і перерахунку пенсії особам, звільненим з військової служби, виділяє і Я. М. Радченко, який наголошує на неспроможності держави належно фінансувати пенсійні виплати визначеній категорії осіб [10, с. 164]. Чинним законодавством уже передбачений механізм погашення фінансових зобов'язань

держави за ухваленими проти її органів судовими рішеннями, впроваджений на виконання пілотного рішення Європейського суду з прав людини у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України». Ґрунтовне осмислення його проблематичності та шляхів її можливого подолання вимагає окремого дослідження.

Висновки і перспективи. Результати дослідження свідчать про доцільність доповнення структури КАС України низкою норм, які би регламентували особливості розгляду найбільш поширених категорій адміністративних справ з поновлення пенсійних прав осіб, звільнених з військової служби. На даний час таким адміністративним справам притаманні наступні ознаки, не у повній мірі враховані у нормативному матеріалі: типовість, надмірна тривалість судових проваджень, ускладненість належного виконання судових рішень. З міркувань створення умов для оперативного та ефективного судового захисту права на належне пенсійне забезпечення колишніх військовослужбовців нами пропонується внести до КАС України зміни, доповнивши його статтею 289-6 наступного змісту: «Стаття 289-6. Особливості провадження у справах щодо забезпечення права на належне пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби. 1. Адміністративна справа з приводу рішень, дій або бездіяльності суб'єктів владних повноважень, які унеможливають здійснення перерахунку пенсії особам, виникнення права на пенсійне забезпечення яких зумовлене проходженням військової служби, або впливають на розмір такої пенсії, розглядається окружним адміністративним судом у порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін протягом сорока п'яти днів з дня відкриття провадження у справі. 2. Заявами по суті справи у адміністративній справі, визначеній частиною першою цієї статті, є позовна заява та відзив на позовну заяву. 3. Подання відзиву на позовну заяву у даній категорії справ є обов'язком суб'єкта владних повноважень. У випадку, якщо задоволення позовних вимог призведе до виникнення у суб'єкта владних повноважень обов'язку здійснити перерахунок пенсійних виплат позивача, до відзиву на позовну заяву додається розрахунок заборгованості з пенсійних виплат із стверджуваного позивачем календарного місяця виникнення порушення по календарний місяць ухвалення рішення суду, розрахований відповідно до встановленого частиною першою цієї статті строку розгляду адміністративної справи. 4. За заявою позивача, викладеною у позовній заяві або поданою разом із нею, розгляд адміністративної справи відбувається без застосування приписів частин першої – третьої цієї статті. 5. Рішення суду першої інстанції у адміністративній справі, визначеній частиною першою цієї статті, підлягає негайному виконанню. Подання суб'єктом владних повноважень апеляційної скарги на таке рішення не перешкоджає його виконанню.»

Перспективами подальших досліджень нами вбачаються наукові пошуки шляхів оптимізації нормативно-правового регулювання питань, пов'язаних із виконанням судових рішень у визначеній категорії адміністративних справ, та формулювання пропозицій щодо внесення відповідних змін та доповнень до розділу IV «Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах» КАС України і Закону України від 02.06.2016 № 1404-VIII «Про виконавче провадження».

Література:

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV. База даних «Законодавство України» / ВР

України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 23.01.2025).

2. Циндра Р. А. Проблемні аспекти нормативно-правового регулювання щомісячної доплати до пенсії за вислугу років, установлені постановою Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. № 713. *Правова позиція*. 2024. № 3 (44). С. 50 – 54. DOI <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2024-3.8>.
3. База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень» / ДП «Інформаційні судові системи». URL: <https://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення: 23.01.2025).
4. Ухвала Третього апеляційного адміністративного суду від 12.08.2022 у справі № 280/2107/22 База даних «Єдиний державний реєстр судових рішень» / ДП «Інформаційні судові системи». URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105757638> (дата звернення: 23.01.2025).
5. Про надання інформації. Лист Головного управління Пенсійного фонду України в Дніпропетровській області від 06.12.2024 № 0400-010202-8/241659. 2024. 2 с.
6. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Юрій Миколайович Іванов проти України» (Yuriy Nikolayevich Ivanov v. Ukraine) від 15 жовтня 2009 р., заява № 40450/04. База даних «HUDOC»/European Court of Human Rights. <https://hudoc.echr.coe.int/eng/?i=001-95032> (дата звернення: 23.01.2025).
7. Витяг з рішення Європейського суду з прав людини у справі «Бурдов проти Росії» База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_045#Text (дата звернення: 23.01.2025).
8. Правила оформлення проєктів законів та основні вимоги законодавчої техніки (методичні рекомендації). Апарат Верховної Ради України. 4-те вид., випр. і допов. Київ, 2014. 39 с. URL: https://static.rada.gov.ua/site/bills/info/zak_rules.pdf (дата звернення: 23.01.2025).
9. Бабич І. С. Адміністративно-правовий механізм призначення та перерахунку пенсій військовослужбовцям та працівникам поліції в Україні: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2023. 213 с.
10. Радченко Я. М. Державне регулювання системи пенсійного забезпечення військовослужбовців в Україні: дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02. Запоріжжя, 2021. 205 с.

Tsyndra R. On the issue of legislative improvement of the administrative-legal mechanism of judicial protection of the right to adequate pension provision for former military personnel

Summary. The article examines the issue of the most appropriate way to introduce changes to the Code of Administrative Procedure of Ukraine related to the reflection of the most significant features of the consideration of administrative cases regarding the pension provision of former servicemen. The author identifies a number of features that characterize the relevant category of administrative cases. It is emphasized that administrative cases on claims for the protection of pension rights of persons retired from military service are characterized by typicality, excessive duration of proceedings and complexity of proper execution of the court decision. The author concludes that none of the specified characteristics has been properly reflected in the regulatory material, which reduces the effectiveness of the relevant administrative-legal mechanism. Attention is drawn to the fact that not all the common categories of administrative cases regarding pension disputes of former servicemen have been formalized as typical within the meaning of the Code of Administrative Procedure of Ukraine. The author emphasizes that at present there is no effective mechanism for preventing abuse of power by subjects of power in the form of artificial delay in the entry into force of court decisions on the renewal of pension rights

of former military servicemen. The author emphasizes the actual absence of an effective mechanism for preventing violations of paragraph 1 of Article 1 of the Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms in relation to military pensioners, associated with the prolonged non-payment of pensions under court decisions. The complex nature of the problem is emphasized, which makes it impossible to solve it solely by improving just legal regulation. The author formulates proposals for supplementing the Code of Administrative Procedure of Ukraine with an article aimed at increasing the practical effectiveness of the mechanism for protecting the pension rights of former military personnel. It is substantiated the expediency of including the corresponding article in paragraph 2 of Chapter 11 of the Code of Administrative Procedure of Ukraine, devoted

to the peculiarities of consideration of certain categories of urgent administrative cases. The possibility of simplifying certain aspects of consideration of administrative cases about the protection of pension rights of former military servicemen is considered. The author proposes to reduce the term of consideration of this category of administrative cases, to limit the possibility of submitting statements on the merits of the case to a statement of claim and a response to it, to introduce additional measures to ensure immediate execution of the court decision and to prevent the violations committed by the actions of the defendants.

Key words: administrative-legal mechanism, judicial protection, persons retired from military service, the Code of Administrative Procedure of Ukraine, pension provision.